Poštnina plačana v gotovini

Leto XX.

TRGOVSKI LIST

Številka 17.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din, za ½ leta 90 din, za ¼ leta 45 din, mesečno 15 din; za inozemstvo: 210 din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, sreda 10. februarja 1937

Cena posamezni številki din 1·50

Proti hiperprodukciji

Zadnji »Jugoslovenski gvoždjar« se je dotaknil v uvodniku zelo perečega vprašanja industrijske hiperprodukcije v naši državi, ki se vedno bolj pojavlja. Med drugim pravi:

Na vsem svetu se že davno izvaja **sistem načrtnega gospodarstva.** Ta pojem vsebuje v sebi tudi strogo nadzorstvo nad celotno gospodarsko aktivnostjo vse države. To nadzorstvo se mora izvajati po načrtu in mora ne le gospodarstvo nadzirati, temveč ga tudi voditi. Takšno nadzorstvo je tudi nam potrebno, ker so naši trgi **preplavljeni z raznim blagom.** — Opaža se hiperprodukcija v mnogih predmetih, da je obstoj nekaterih panog že ogrožen. To hiperprodukcijo je treba na vsak način pobijati. Najbolj zgovoren primer te hiperprodukcije je nova tvornica pločevine, ki jo gradi beograjska Prometna banka v Zemunu. Poleg cele vrste zasebnih takšnih tvornic in ene državne so oblasti brez vsega dovolile še ustanovitev novega konkurenčnega podjetja, pa čeprav niti obstoječe **ne morejo izkoristiti svoje kapacitete.** Jasno je, da je takšno čezmerno izdajanje koncesij škodljivo za zasebno in državno gospodarstvo. Dovoljevanje novih tvornic brez načrta in brez ozira na njih število pomeni kopičenje predmetov, da bo z njimi trg preplavljen in da mora nastati **nered na trgih.**

Zato je potrebna sistematična **kontrola ministrstva za trgovino in industrijo. Tudi je potrebno načrtno gospodarstvo,** če že ne v celoti, pa vsaj delno. Dolžnost ministrstva bi morala biti, da prepove vsako novo podjetje, če bi zaradi njega mogla nastati hiperprodukcija. Vselej, kadar bi kdo zaprosil dovoljenje za ustanovitev novega podjetja, bi se moralo pregledati, kakšna je kapaciteta starih in kakšna je njih rentabilnost ter če je res treba ustanoviti novo podjetje. Šele, če bi se izkazalo, da je novo podjetje res potrebno, bi se smela tudi izdati koncesija. Trgovinsko ministrstvo bi moralo v ta namen imeti poseben oddelek, v katerem ne bi sodelovali le teoretski, temveč tudi praktični ljudje. Dolžnost tega odseka bi morala biti, da informira one, ki bi hoteli postaviti nove tovarne, kakšne predmete naj izdelujejo, kje naj zgrade tovarno in kje so jim na razpolago cenene delavske in pogonske sile. Takšno delovanje odseka bi bilo v neprecenljivo korist za vse naše gospodarstvo. Seveda pa ne bi smelo biti v tem oddelku nobenega centralističnega birokratizma.

Da se s predlogom »Jug. gvoždjarja« v načelu strinjamo, se razume samo po sebi, saj smo dostikrat že zahtevali uvedbo načrtnega gospodarstva baš iz razloga, da se prepreči hiperprodukcija v posameznih industrijskih panogah, ki jo danes že precej močno občutimo. Vendar pa mislimo, da to, kar predlaga »Jug. gvoždjar«, ne bi zadostovalo.

Mi potrebujemo institucijo, ki bi čisto natančno ugotovila, kako je z našo proizvodnjo, agrarno ko tudi industrijsko in vsako drugo. Kajti hipertrofije ni danes le v industriji, temveč tudi v drugih panogah gospodarstva. Istočasno pa je vse polno panog, kjer je naša proizvodnja mnogo premajhna in kjer bi se mogla uspešno dvigniti. Tudi vse to bi bilo treba natančno ugotoviti in na podlagi teh ugotovitev določiti, katere nove proizvodnje naj se pospešijo, katere pa ovirajo.

Te smernice, ki bi jih izdelala institucija, ki bi služila le interesom celote, bi morale biti tudi odločilne za izdajanje dovoljenj za nova podjetja. Naš predlog se razlikuje torej v tem, da najprej zahtevamo načrt za naše gospodarstvo in šele na podlagi tega načrta naj se začne izvajati kontrola oblasti. Načrt pa se seveda ne bi smel sestaviti brez aktivnega in soodločujočega sodelovanja praktičnih gospodarskih ljudi, pri čemer bi se morali upoštevati tudi socialni momenti, da ne bi načrt služil kot podlaga za monopolsko stališče nekaterih že obstoječih podjetij. Preprečila naj bi se le škodljiva hipertrofija produkcije, ne pa tudi medsebojna tekma podjetij, da ne bi bili varovani samo interesi proizvodnje, temveč tudi interesi potrošnikov.

Uvedba nadzorstva nad proizvodnjo more imeti zelo dalekosežne posledice in zato jo je treba temeljito preudariti in zato bi bilo potrebno, da bi se izdelal najprej načrt za vse naše gospodarstvo, ki bi bil podlaga za vso našo gospodarsko politiko.

Čeprav nimamo dosti vere, da bi takšen načrt kmalu dočakali, vendar pa moramo njegovo potrebo naglasiti, ker je drugače v resnici nevarnost, da bomo pri vsej svoji še mnogo preslabo razviti proizvodnji trpeli še od hipertrofije!

Občinske trošarine in takse

Navodila finančnega ministra Letice

V drugem delu svojega razpisa o načelih, po katerih naj se ravnajo oblastva pri potrjevanju obč. proračunov, podaja finančni minister podrobna navodila glede obč. trošarin in taks ter pravi med drugim:

Že v svojem razpisu z dne 20. marca 1936 sem opozoril **na škodljive posledice previsokih občinskih trošarin.** Te niso samo v velikem nasprotju z načelom pravičnega obdačevanja, temveč dostikrat tudi škodujejo razvoju gospodarstva. Občine so uvajale trošarine brez vsakega sistema. Mislile so **le na fiskalno korist, vse drugo so omalovaževale.** Tako je nastal **zaradi pretiranih trošarinskih postavk zastoj v proizvodnji,** kar je posebno hudo zadelo široke množice, ker je zaradi tega padla zaposlitev. Če pa so bile trošarine uvedene na predmete, ki so neobhodno potrebni za življenje, se je s tem življenje **podražilo** in znižal standard ljudstva.

Občinske trošarine pa tudi zelo neugodno vplivajo **na kmetske proizvode.** Zaradi visokih cen pada potrošnja pridelkov. Kupec se z izgovorom na visoke trošarine trudi, da čim bolj zniža ceno pridelkov, kar se mu navadno tudi posreči, ker nima kmetovalec potrebne rutine, da bi resnico prav spoznal. Iz vseh teh razlogov odločno zahtevam, da se v smislu mojega razpisa z dne 20. marca 1936 razdele vsi agrarni proizvodi v naslednje tri skupine:

I. skupina: Od vsake trošarine bi se morali oprostiti: žito, koruza v zrnu, navadnejše vrste moke, krompir v glavni sezoni (ne zgodnji), domača povrtnina, ki jo prideluje kmetovalec v večjih množinah v glavni sezoni kakor zelje, čebula, fižol, paprika itd., sadje, ki je v dotičnem kraju glavni pridelek kmetovalca, drva v manjših količinah, živalska krma, jajca in mleko.

II. skupina: proizvodi od katerih bi se smela pobirati le **zmerna trošarina:** živina in živalski proizvodi (volna, mlečni proizvodi, sir), druga povrtnina in drugo sadje. Znižana trošarina pa bi veljala samo za proizvode, ki jih prinese na trg kmetovalec. Manjše količine bi se morale sploh oprostiti od plačevanja trošarine, da bi se olajšala trgovina.

III. skupina: proizvodi, ki imajo **luksuzen značaj.** Ti bi se smeli zatrošariniti v dosedanji višini. Med take proizvode je šteti: zgodnjo povrtnino in sadje, sadje po sezoni, posušeno sadje, pekmez, surovo maslo, prešički, mlada živina, perutnina, vino, žganje itd.

V to skupino se morejo po lokalnih razmerah uvrstiti tudi drugi proizvodi. Glavno pa je, da se kmetovalec čim bolj oprosti od plačevanja trošarine.

Uvajanje trošarine, uvoznine, mitnine, kaldrmine itd. na razne industrijske predmete, ki ima že prohibitiven značaj, je treba **po možnosti čisto opustiti.** Če je to iz fiskalnih interesov nemogoče, potem mora biti vsaj trošarinska stopnja znosna.

Trošarina na tvorniško obutev ne sme znašati več ko 5, **na tvorniško obleko** pa ne več ko 3% vrednosti blaga.

Treba pa pri določanju trošarine upoštevati tudi **prometno vrednost blaga.** Predmete, ki so življenjska potreba, je treba popolnoma oprostiti občinske trošarine. Samo predmeti, ki imajo **luksuzni značaj,** bi morali biti zavezani trošarini, ki bi se mogla določati tudi z ozirom na večji ali manjši luksus teh predmetov. Organi, ki sodelujejo pri potrjevanju občinskih proračunov, se morajo zato podrobno poučiti o gospodarskih razmerah posameznih krajev. **Ne smejo dovoljevati trošarine na predmete, če bi bila s tem zadeta gospodarska delavnost ali če bi bili s trošarinami zadeti najbolj revni sloji.**

V splošnem ne bi smele znašati trošarinske stopnje **na predmete dnevne uporabe več ko 5%, na druge predmete pa ne več ko 10% njih vrednosti.**

Trošarina se sme nalagati samo na gotove predmete in na usluge na ozemlju dotične občine. **Trošarina na surovino, pomožna sredstva proizvodnje, na pogonski material se mora sploh opustiti.** Prav tako se ne sme obremeniti z občinsko trošarino **izvozno ali tranzitno blago. Dvojno obdačevanje predmetov s trošarino pod raznimi imeni** (kakor na primer uvoznina, tlakovina, mostnina itd.) se **nikakor ne sme dovoliti!** Vse trošarine morajo biti v soglasju z veljavnimi zakoni. To velja zlasti **za trošarine na alkoholne pijače,** ki nikdar ne smejo presegati po zakonu določene višine. Vse trošarine na potrošnjo morajo biti v eni občini za isti predmet **enake, brez ozira, kje se potrošijo.**

V pravilnike treba na vsak način postaviti določbo, da se **trošarina vrne, če se dotični predmet iznese iz občine.** Prav tako tudi določbo, da se trošarina ne pobira od predmetov, ki se proizvajajo na ozemlju občine, a se izvažajo zaradi potrošnje v druge občine. Vse te določbe morajo biti v skladu s pravilnikom o banovinskih in občinskih trošarinah z dne 9. julija 1930, ker je ta pravilnik še vedno v veljavi.

Tudi mnoge **občinske takse se morajo revidirati!** Občine smejo pobirati takse samo za posle in dela, pri katerih reševanju imajo občinski uradi opravka. Pa tudi v teh primerih **ne sme taksa biti prevelika.** V resnici pa pobirajo mnoge občine takse od predmetov, ki sploh ne bi smeli biti taksam podvrženi. Občine morajo gledati na to, da tudi z znižanjem taks dajo čim večji podnet za dvig gospodarske delavnosti na svojem ozemlju.

Med občinskimi dohodki so tudi takšni, ki imajo znaten vpliv na gospodarski razvoj. Sem spadajo zlasti razne odškodnine za koristi od občinskih podjetij kakor za uporabo vode, električnega toka, plina, tramvaja, klavnice in podobno. Višina teh odškodnin ne sme biti pretirana ter se mora tudi pri potrjevanju teh pristojbin gledati na to, da se v razpisu navedena načela spoštujejo.

Konferenca Zbornic v Beogradu je končala svoje delo

Konferenca trg. industrij. zbornic se je začela dne 1. februarja v Beogradu pod predsedstvom predsednika banjaluške zbornice dr. Zurunića. Konferenca je trajala ves teden ter je zaključila svoje delo v soboto. O delu konference je bilo izdano naslednje poročilo:

Prvi del konference je bil posvečen **izpremembi zakona na poslovni promet za gorivo in za žitarice.** Sedanji način odmere in plačevanja tega davka ne zadovoljuje interesente, ker zaradi svoje nepraktičnosti ovira promet ter tudi omogoča, da precejšnje število davčnih zavezancev tega davka ne plačuje. Glede davka na gorivo je prišlo na konferenci do soglasja ter je bil sklep konference predložen finančnemu ministrstvu. Vprašanje žitaric pa se bo ponovno obravnavalo. Soglasno pa je sklenila konferenca, da bi se morali izvozniki žita za blago, ki ga izvozi Prizad, na vsak način oprosti plačevanja davka na poslovni promet.

Nato se je ponovno razpravljalo **o uredbi o likvidaciji kmetskih dolgov.** Po definitivni določitvi vseh predlogov konference v zvezi s tem vprašanjem je bila izdelana predstavka za pristojna ministrstva.

Konferenca je nato posvetila zelo mnogo pozornosti **vprašanju protizakonitega nastajanja trgovin na deželi ter propadanja trgovin v mestih in trgih.**

Trgovina hitro nazaduje ter postajajo mesta, ki so bila prej središča trgovine, sedaj navadna lokalna tržišča. Vzrok tega propadanja trgovine je zlasti v vedno **bolj številnih sejmskih dnevih ter širjenju konzumnih in nabavljalnih zadrug,** kar je vse v nasprotju z veljavnimi zakonskimi predpisi.

Vprašanje olajšanja **položaja trgovcev-dolžnikov** je bilo nadalje predmet dolgih posvetovanj na konferenci ter je konferenca o tem vprašanju tudi sprejela potrebne sklepe.

Nato so bili sprejeti tudi primerni sklepi glede novih članov tarifnega odbora in Jugoslovanskega odbora Mednarodne trgovinske zbornice, o načrtu uredbe o javnih nabavah in delih, o kongresu trg. in industrijskih zbornic držav Balkanskega sporazuma in Male antante, o roku zastaranja odškodnin za nadurno delo, o zavarovanju trgovcev ter še o nekaterih drugih vprašanjih.

Največ časa pa je bilo posvečeno ponovnemu proučavanju posameznih določb **trgovinskega zakona,** ki se nahaja pred **skupščino.** Svoje prejšnje pripombe k temu zakonu je konferenca ponovno proučila ter jih v glavnem tudi sedaj ponovila.

Posebnega pomena so bili dolgi sestanki, ki jih je imela konferenca 2. februarja ves popoldne z zastopnikom trgovinskega ministrstva **dr. Pavletičem,** dne 3. februarja pa ves popoldne z načelnikom davčnega oddelka finančnega ministrstva **dr. Sladovićem.** Na teh sestankih so bila razjasnjena mnoga sporna vprašanja glede obrtnega zakona ter glede davčnih in taksnih predpisov ter bodo ta vprašanja v kratkem tudi formalno rešena.

Konferenca je končala svoje delo v soboto opoldne, popoldne pa so imeli nekateri zastopniki konference ponoven sestanek z dr. Sladovićem glede izpremembe člena 1. uredbe o izpremembi in dopolnitvi uredbe o skupnem davku.

Po zaključku konference je sprejel posebno deputacijo konference **predsednik vlade doktor Stojadinović.** Deputacija je poročala predsedniku vlade o delu konference ter o njenih sklepih.

Sprejemanje blagajniških zapisov za kavcijo, oziroma garancije pri državnih blagajnah

Ministrstvo za finance je doznalo, da nekatere državne blagajne delajo lastnikom blagajniških zapisov težave pri sprejemanju za kavcije, oziroma garancije. Največkrat navajajo, da nimajo nikakih navodil, da se ti zapisi morejo sprejeti za kavcije, ali za garancije. Zaradi tega ministrstvo za finance opozarja na člen 6. uredbe o izdajanju državnih zapisov od 23. novembra 1936, ki se glasi: »Blagajniški zapisi, izdani po tej uredbi, smejo služiti pri vseh državnih in samoupravnih blagajnah za varščino in jamčevino po popolni imenski vrednosti.«

Ali bomo zopet prekasni?

Avstrijski les uživa v Franciji carinske preference, ki znašajo 5'7 franka pri kubičnem metru. V pogodbi z Avstrijo se je Francija zavezala, da enakih preferenc ne bo dovolila nobeni drugi državi. Koncem marca ta pogodba med Avstrijo in Francijo poteče in avstrijska vlada se trudi, da doseže v novi pogodbi še večje ugodnosti, in sicer zaradi devalvacije francoskega franka.

Naši lesni izvozniki so ponovno zahtevali, da prizna zavezniška Francija za jugoslovanski les vsaj iste preference, kakor jih je priznala avstrijskemu lesu. Dosedaj pa so bile vse te zahteve zaman in francoska vlada ni hotela dati nam, ki smo njeni zavezniki, teh ugodnosti, kakor jih je dala Avstriji, ki je skoraj dosledno v drugem taboru ko Francija. Toda vse kaže, da je precejšen del krivde tudi na nas samih, ali bolje rečeno na Beogradu, ki se ne potrudi pravočasno, da bi dosegel za naš lesni izvoz to, kar avstrijska vlada doseže za avstrijski les. Pa seveda iz Beograda se les ne izvaža in zato tudi to vprašanje ni zanimivo.

Avstrijska vlada sedaj že pridno dela, do doseže nove ugodnosti poleg vseh starih. Kaj pa se dela z naše strani? Ali bomo spet prepozni? Ali bomo zopet udarjeni z žigom manjvrednosti, ker ne moremo od zavezniške države dobiti tega, kar dobe nezavezniške države?

Svoje bralce

prosimo oproščenja, če bi tu pa tam pogrešali v našem listu mnenje o tem ali onem aktualnem javnem vprašanju. Razmere so pač takšne, da se moramo dostikrat tolažiti s starim pregovorom, da je molčanje zlato, potrpežljivost pa božja mast. Ta tolažba sicer ni niti možata niti prijetna, a kaj se če, ko pa ni druge pomoči.

Upamo, da bodo naši naročniki in bralci to upoštevali ter nam ne le ohranili svojo zvestobo, temveč nam pridobili še novih prijateljev in novih naročnikov.

Podaljšanje roka za prijavo pridobnine

Davčna uprava razglaša:

Finančni minister je podaljšal redni rok za vložitev davčne prijave za napoved pridobnine do 15. februarja 1937. Ako bi se tudi ta rok prekoračil za največ 15 dni, nima ta prekoračitev zakonskih posledic, če se obenem s prijavo opraviči s tehtnimi razlogi.

USA se zanimajo za naše žganje

Iz Združenih držav Sev. Amerike je živahno povpraševanje po našem žganju. Zahteva pa se žganje s 50 odstotki alkohola, kakršno je pri nas prepovedano. Zato je novosadska zbornica zaprosila fin. ministrstva, da se izpremeni odločba z dne 21. junija 1936, po kateri se ne sme žgati žganje, ki bi imelo več ko 48 odstotkov alkohola.

Ugodno stanje drž. financ

V decembru je imela drž. blagajna **943 milijonov din dohodkov**, to je **za 10%** več kakor je bilo predvideno po proračunu. Dohodki so v decembru presegli izdatke za **111 milijonov din.**

V vseh prvih 9 mesecih l. 1936. je bilo vseh drž. dohodkov 7.730 milijonov din ali 99'84%, kolikor so bili predvideni po proračunu. Vsi izdatki pa so znašali v tem času 6.879 milijonov din ali 88'86% proračunanega zneska. Dejansko pa je bilo izplačanih samo 6.704 milijone din ter je ostalo neplačanih državnih obveznosti za 175 milijonov din. Dejanski presežek dohodkov nad izdatki je znašal na koncu prvih devetih mesecev tekočega proračunskega leta 850 milijonov din.

Zbornični proračun potrjen

Današnji »Službeni list« objavlja razglas bana dravske banovine dr. Natlačena, da je odobril proračun Zbornice za TOI za proračunsko leto 1937. s preliminiranimi dohodki din 3,366.000 in izdatki din 3,285.161 ter z 80.839 din blagajniške rezerve.

Hkrati je ban dr. Natlačen odobril, da se v kritje zborničnih potrebščin odmerja in pobira 8% **na doklada od osnovnega davka** na dohodek podjetij, obratov in poklicev kakor tudi od osnovnega davka na dobiček podjetij, zavezanih javnemu polaganju računov in **od minimalnega davka 2‰**, ki ga morajo po čl. 86., odst. 2. zakona o neposrednih davkih plačevati podjetja, zavezana javnemu polaganju računov.

Predpisane doklade za zbornico za TOI so zborični volilni upravičenci zavezani plačevati v istih rokih kakor davke, ki so podstava za njih predpis.

Zbornični proračun je torej potrjen, kakor je bil predlagan.

Kaj je s preureditvijo ljubljanskega kolodvora

Listi poročajo, da se namerava v kratkem začeti s preureditvijo zagrebškega kolodvora. Moramo priznati, da je ta preureditev v resnici potrebna in zlasti utemeljena tudi zaradi dohodkov, ki jih dobiva železniška uprava iz Zagreba. Zato tej nameravani preureditvi niti najmanj ne ugovarjamo, temveč se celo pridružujemo mnenju, naj se to vprašanje res dobro reši, ne pa s polovičarskim provizorijem.

Toda istočasno se moramo vprašati, kaj je s preureditvijo ljubljanskega kolodvora? Kaj je z rešitvijo tega še mnogo bolj perečega vprašanja? To vprašanje moramo postaviti tudi zato, ker dosedaj v vsej proračunski razpravi v finančnem odboru nismo še slišali, da bi se kdo dotaknil tega vprašanja! Ali smo morda kak tak predlog preslišali?

Ljubljansko kolodvorsko vprašanje je postalo aktualno že davno pred vojno in že takrat so tako železniški strokovnjaki ko zastopniki vlade izjavili, da je treba to vprašanje v resnici rešiti. Izdelani so bili tudi že prvi načrti, kako se naj to vprašanje reši. Kakor mnogo drugih vprašanj, je svetovna vojna preprečila tudi rešitev tega vprašanja. Med tem pa je postajala preureditev ljubljanskega kolodvora vedno bolj nujna, kajti promet je rastel, Ljubljana se je širila, da je bilo stanje na ljubljanskem kolodvoru vedno bolj neznosno.

Toda kljub temu se ni nič storilo za rešitev tega vprašanja, nasprotno se je stanje na kolodvoru z odpravo gorenjskega tovornega kolodvora še poslabšalo.

Tako smo prišli danes do tega, da je ljubljanski kolodvor za Ljubljano ena prvih prometnih ovir baš sredi ozemlja, kjer se razvija mesto in kjer so stanovanja najbolj zdrava. Ob jutranjih, opoldanskih in večernih urah pa je kolodvor tako prenatrpan, da je naravnost čudež, če se vsak dan ne pripetijo hude prometne nesreče. Kar občudovati je treba nameščence na ljubljanskem kolodvoru, da pri tej gneči in v takšnih razmerah ne omagajo in da kljub vsemu omogočajo reden promet. Prav tako pa je treba občudovati potrpežljivost publike, da mirno prenaša vse težave in vse neprijetnosti zaradi mnogo premajhnega kolodvora.

Skrajni čas je, da se tudi ljubljansko kolodvorsko vprašanje premakne s svojega mrtvega mesta in da se v sedanji proračunski razpravi vsaj nekaj doseže za rešitev tega perečega vprašanja.

Apeliramo na poslance in senatorje, da ne pozabijo na nujno rešitev ljubljanskega kolodvorskega vprašanja.

Povpraševanja in ponudbe v jugoslovansko-italijanski trgovini

300 — Milan: impregniran les;
309 — Milan: ponuja se zastopstvo za terapevtične proizvode;
310 — Milan: nudi se zastopstvo za milo, parfeme, zobno pasto, itd.;
311 — Morbegno: suhe gobe;
312 — Lecco: ponujajo se žarnice in drugo steklo;
313 — Milan: les za izdelovanje celuloze in papirja;
314 — Genova: koruza;
315 — Milan: hlodi za izdelovanje papirja;
316 — Genova: iščejo se zveze z jeklarnami;
317 — Milan: ponuja se bel prah za steklarne;
324 — Genova: antimon, železni mangan, limonit in svinec;
325 — Buscatt: mehanično izdelane zobotrebce proti ročno izdelanim;
331 — Milan: bolhačev prah za Argentino;
342 — Genova: veliko podjetje za izdelovanje čistila za čevlje išče vpeljanega zastopnika;
344 — Milan: ponuja se moško športno perilo ter perilo za morje, za delo itd.;
345 — Brescia: bosanska smrekovina;
349 — Milan: zastopstvo za les;
351 — Mlian: orehovina in druge finejše vrste lesa;
352 — Milan: žafran;
354 — Bergamo: tvornica finih bombažnih tkanin išče zastopnika;
355 — Milan: tvornica peres za šolarje išče zastopnika;
356 — Milan: lesno zastopstvo;
357 — Milan: slanina;
358 — Milan: ponuja se izključna prodaja kozmetičnih predmetov;
361 — Milan: iščejo se zastopniki za prodajo ogrevalnikov na plin in lesni plin za ogrevanje vode v kopališčih;
364 — Turin: volnene ali na pol volnene tkanine;
367 — Bologna: koruzna moka;
370 — Milan: predivo iz umetne svile;
373 — Milan: išče se zastopnik za avtomatične pile, ki so potrebne tvornicam železniškega materiala.

Z označbo prve številke seznama se naj interesenti obrnejo na upravo revije »Italo-Jug« (Milan, Cas. postale 1514).

Izvoz v Nemčijo ne bo ustavljen

Nekatere naše izvozniške tvrdke so dobile od svojih posrednikov v Nemčiji sporočila, češ da bodo nemška oblastva ustavila uvoz iz Jugoslavije in da »Reichsstelle für Devisenbewirtschaftung« v Berlinu ne bo več izdajala dovoljenj za plačilo iz Jugoslavije uvoženega blaga.

Te vesti so, kakor poroča »Jugoslovanski Kurir«, brez vsake prave podlage. Da niso te vesti resnične, se vidi tudi iz tega, ker se baš sedaj vodijo razgovori med člani nemško-jugoslovanske mešane komisije, kako bi se odpravile razne težkoče v trgovini med Nemčijo in Jugoslavijo. Če bi bila poročila, ki so jih dajale nekatere nemške tvrdke resnična, potem bi to pomenilo samo to, da so bili dovoljeni kontingenti za nekatere vrste blaga že izčrpani.

Italijansko-romunska trgovinska pogajanja zaključena

Po tromesečnih pogajanjih v Rimu je bila sklenjena nova trgovinska pogodba med Romunijo in Italijo, kateri je priključen tudi sporazum o plačilnem prometu. Obe stranki sta se sporazumele, da znaša kontingent surove nafte, ki ga bo Italija uvažala iz Romunije, aritmetično sredino med zahtevami Italije in količinami, ki jih je preje dobivala Italija. Italija je dovolila Romuniji določeno kvoto svobodnih deviz za romunsko pšenico. Glede tečaja lire je dogovorjeno, da se ta ne bo več prosto prodajala na romunskem trgu. Nova trgovinska pogodba bo podpisana še pred 15. februarjem, ko poteče sedanja pogodba.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 30. januarja objavlja: Izpremembo čl. 54. pravilnika za izvrševanje zakona o vinu — Dopolnilno tolmačenje uredbe o preskrbovanju industrij za semensko olje z oljnatim semenom — Izpremembo in dopolnitev pravilnika o določanju in vračanju varščin — Naredbo o predlaganju poročil o nastanku, izpremembah in prestanku izvrševanja industrijskih in rokodelskih obrtov — Izpremembo čl. 14. pravilnika o poslovanju in pristojnosti odsekov za kataster in državna posestva pri fin. direkcijah — Razne ratifikacije mednarodnih konvencij — Odredbo banske uprave glede brivskih in frizerskih obrtov — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Črna kronika

Društvo industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo to okrožnico o otvorjenih in končanih konkurzih in prisilnih poravnavah izven konkurza za čas od 16. do 31. januarja 1937.

OTVORJENI KONKURZI:

Primorska banovina: Bakotić Božidar, Šibenik; Chimelewski Alfred, Split.

Donavska banovina: Moravska štediona u Žabarima.

RAZGLAŠENE PRISILNE PORAVNAVE:

Savska banovina: Baneković Stjepan, Koprivnica; Kohn Katinka, krojačica, Bjelovar; Meisel Rozalija, Crnac; Štih Stjepan, Zagreb, Ilica 205a; Zahradka Pavao, Karlovac.

Donavska banovina: Litenko Lidija, Petrovgrad; Los Karlo, Crvenka; Vodnar Balint, Novi Itebej.

KONČANI KONKURZI:

Savska banovina: Kanold d. d., Karlovac.

Primorska banovina: Aljinović Krsto, Split; Kesić Miro, Split; »Ribar« reg. zadruga s. o. j., Split.

Drinska banovina: Aničić Svetozar, Loznica; Šumanc Vasilij, zemljoradnik iz Zvezda.

Zetska banovina: Burgić Drago, Blac; Grbanović Živojin, Kos. Mitrovica.

Donavska banovina: Djordjević Milovan, Palanka; Novičić Milan, Sopot; »Senti i Virag«, Subotica.

Moravska banovina: Dubrovac Ilija, Vrnj. Banja; Hazan Izrail, Niš; Pavlović Obrad, Aleksinac; Živojinović Života, Vel. Plana.

Beograd, Zemun, Pančevo: Besarabić Marija, Beograd; Društvo za medjunarodni transport a. d. »Vlahojanis«, Beograd.

POTRJENE PRISILNE PORAVNAVE IZVEN KONKURZA:

Savska banovina: Cvetnić Djuro, Kostajnica; Krpić-Močilar Zvonimir, Zagreb, Masarykova ul. 14; Spitzer Lotta, Zagreb.

Drinska banovina: Holučlić H. Muhamed, Sarajevo.

* Podatke za Dravsko banovino smo izpustili, ker jih objavljamo sproti. — Vse druge podrobnejše podatke, kakor o rokih, kvotah, itd. daje tajništvo društva.

Politične vesti

Hitler je naročil veleposlaniku Ribbentropu, da začne v Londonu pogajanja za vrnitev nemških kolonij. Istočasno pa Hitler forsira tudi nemško štiriletko, ki s prvo zahtevo ni čisto v skladu. Neki listi so mnenja, da Hitler sicer ve, da kolonij ne bo dobil, da pa bo baš to uporabil za propagiranje štiriletke, ki da je po odklonitvi nemških kolonialnih zahtev edino sredstvo, da pride Nemčija do surovin.

»Berliner Tageblatt« piše, da italijansko-turška pogajanja še dolgo ne bodo zaključena. Največ težave bo z rešitvijo vprašanja plovbe sovjetskih ladij skozi Dardanele, kar bi Italijani na vsak način hoteli preprečiti.

»Figaro« poroča, da bo Ribbentrop zahteval vrnitev nemških kolonij, pa čeprav ve, da bodo Angleži ta predlog odklonili. Toda Nemci hočejo ustvariti sebi ugodno podlago za pogajanja ter bodo skušali doseči, da se sklene zapadni pakt, ki naj bi vzel vso veljavo francosko-ruskemu paktu in da bi Nemčija za ceno resignacije za kolonije dobila prosto roko v srednji Evropi. S tem v zvezi je tudi kampanja nemškega tiska proti Češkoslovaški.

Italijansko-britanska deklaracija o Sredozemskem morju ne vsebuje niti ene skupne garancije proti drugim državam, piše londonski »Daily Telegraph«. Vsa angleška jamstva se omejujejo na obseg, ki je določen v paktu o Zvezi narodov. Cilj vsega sporazuma je le to, da se odpravijo vse nevarnosti, ki bi mogle nastati, če bi bil razdrt sedanji status quo v Sredozemskem morju ter je zato le dopolnitev jamstva, ki ga je pred tem ugotovila Vel. Britanija z **Jugoslavijo, Turčijo in Grčijo**, ko je obljubila tem državam svojo polno pomoč, če bi bile napadene od Italije.

Drž. podtajnik v zunanjem ministrstvu lord Cranborne je izjavil v angl. parlamentu, da italijansko-angleški sporazum o Sredozemskem morju ne vsebuje nobenega jamstva ne glede Jugoslavije in ne glede katere druge države.

General Franco je zavzel Malago in v ponedeljek popoldne so vkorakale njegove čete v mesto. Vladne čete so se umaknile na prej določene položaje. Uporniške čete so takoj začele čistiti mesto in so baje vse ujetnike postrelili. Nacionalistični listi poudarjajo velik pomen zavzetja Malage, ki je eno najpomembnejših španskih pristanišč. Nacionalistične čete so prodirale proti Malagi v več kolonah, ki so bile najmoderneje opremljene in skoraj vse motorizirane. Koliko je bilo v teh četah italijanskih in nemških »prostovoljcev«, trenutno še ni znano. Po nekih drugih vesteh pa so bile v Malagi strašne ulične borbe, ki so zahtevale zelo veliko žrtev.

Kakor se naknadno poroča, so zavzeli mesto Italijani, Nemci, tujski legionarji in Maročani. Sodijo, da je bilo pred Malago 20.000 Italijanov in 12.000 Nemcev.

General Franco pripravlja sedaj veliko ofenzivo proti Madridu ter napoveduje skorajšnje zavzetje tudi španske prestolnice. A tudi poveljnik madridskih čet general Miaja je optimist ter pravi, da bodo madridske čete mogle vzdržati napad nacionalističnih čet.

V Düsseldorfu, Berlinu in Münchenu so bile velike demonstracije proti pošiljanju nemških čet v Španijo. Policija je le s težavo razgnala demonstrante.

Vladna kriza na Madjarskem je srečno premagana. Kriza je nastala, ker je voditelj madjarskih malih posestnikov **Eckhardt** napovedal v parlamentu odkritja o notranjem ministru Kozmi. Kozma je namreč član uprave madjarske radijske družbe, ki dobiva 5 in pol milijona pengov naročnine, dočim znašajo vsi režijski stroški družbe le 2 in pol milijona pengov. Družba ima torej tri milijone pengov (ali skoro 30 milijonov din) čistega dobička. Eckhardt je dejal, da je inkompatibilno, da bi bil notranji minister član uprave radijske družbe. Ker se je bilo bati škandala, so pritisnili posredniki in dosegli kompromis. Kozma je odstopil, ostal član uprave pri radijski družbi in bil imenovan za člana magnatske zbornice. Notranje ministrstvo je prevzel predsednik vlade Daranyi, dočim Eckhardt plačilo šele dobi.

»Predsednik Roosevelt hoče uvesti diktaturo« in temu podobno piše ameriški desničarski tisk, ker je predložil Roosevelt kongresu zakonski načrt o reformi najvišjega sodišča. V resnici pa je ta načrt le obramba za Rooseveltove reforme, ki so pač neizvedljive, in jih more vrhovno sodišče vsak hip razveljaviti kot protiustavne.

Pisarniško pohištvo!
TOVARNA REMEC-Co., KAMNIK

Denarstvo

75letnica mariborske Mestne hranilnice

Te dni je poteklo 75 let, odkar je bila ustanovljena Mestna hranilnica v Mariboru, ki je med našimi prvimi denarnimi zavodi.

Na zahtevo namestništva v Gradcu je sklenil mariborski občinski svet, da ustanovi mestno hranilnico ter je v ta namen določil znesek 20.000 goldinarjev kot svojo vlogo, ki naj bi bila začetni kapital hranilnice. Ta vloga naj bi služila tako dolgo kot jamstvo za hranilnico, dokler ne bi dosegel njen rezervni fond tega zneska.

Dne 4. januarja 1862 je začela hranilnica nato poslovati. Uradovala pa je le trikrat na teden, vse posle pa so opravljali člani uprave brezplačno. Med ustanovitelji hranilnice je zlasti omeniti župana **Reiserja** in njegovega naslednika na županskem mestu Tappeinerja.

Hranilnica se je hitro in dobro razvijala, nastaviti je morala prvega uradnika ter je imela že koncem 1. leta 1662 vlagateljev, ki so vložili v hranilnico za 374.718 goldinarjev vlog. Ko so začela kmalu nato še sodišča nalagati v hranilnico denarje mladoletnikov, je hranilnica krepko napredovala in imela po 1. desetletju 12,500.000 goldinarjev vlog.

Tu se je dobro videlo, kako lep napredek more doseči hranilnica, če so oblasti na njeni strani in če jo te podpirajo. Slovenske mestne hranilnice te naklonjenosti niso uživale in zato tudi njih razvoj ni bil tako nagel, kakor mariborske hranilnice, ki je bila vse do preobrata v nemških rokah.

Za mesto Maribor je bila Mestna hranilnica pravi blagoslov. Njen rezervni fond je stalno rastel in hranilnica je mogla dajati za občekoristne namene vedno lepše zneske. Mestni park, dijaški dom, razne šole so nastale po zaslugi hranilnice.

Za časa svetovne vojne je podpisala hranilnica samo iz lastnih sredstev za 12,9 milijona K vojnega posojila, po naročilu svojih vlagateljev pa še nad 14 milijonov. Po preobratu so poleg tega mnogi vlagatelji, ki so optirali za Avstrijo, dvignili ves svoj denar v hranilnici. Hranilnica je takrat preživljala najtežjo krizo.

Prišla je slovenska uprava in stanje hranilnice se je začelo polagoma boljšati in hranilnica je mogla zopet začeti s svojim občekoristnim delom. Že je določila za gradnjo magdalenske šole 4 milijone din, ko je prišla znana katastrofa nad slovenske denarne zavode in zaustavila ves njih razvoj.

Že dolgo se je občinska uprava v Mariboru trudila, da zopet pripomore Mestni hranilnici do likvidnosti. Ta prizadevanja niso bila brezuspešna in hranilnica je že najtežjo krizo prebolela. Posebno pa se je njen položaj zboljšal pred kratkim, ko je dobila mestna občina od Državne hipotekarne banke 18milijonsko posojilo, ki ga bo uporabila za odplačevanje svojega dolga. Likvidnost hranilnice se je s tem znatno dvignila in zaupanje v hranilnico tudi vidno narašča.

Tako more Mestna hranilnica v Mariboru praznovati svoj 75letni jubilej v zavesti, da bo v kratkem mogla zopet v polnem obsegu delati v korist Maribora in njegovega gospodarstva.

Občni zbor Narodne banke

17. redni občni zbor delničarjev Narodne banke kr. Jugoslavije bo **7. marca** ob 9. dop. v poslopju Narodne banke v Beogradu. Dnevni red je običajni. Zborovanja se more udeležiti vsak delničar, ki je državljan kr. Jugoslavije in ki ima najmanj 10 delnic banke. Delničarje, ki imajo manj ko 10 delnic, more zastopati kdo izmed njih ali kak tretji delničar. Delnice in druga dokazila, ki bi bila potrebna, se morajo predložiti najkasneje 5 dni pred dnevom zborovanja, to je do vštetega 1. marca do 14. ure.

Nad milijardo vlog pri Poštni hranilnici

Število vlagateljev pri Poštni hranilnici se je v januarju dvignilo za 4.972 na 415.390, hranilne vloge pa so narasle za 23'8 na 1005'8 milijona din. Res čestitati je treba Poštni hranilnici, da v času največjega zastoja na denarnem trgu njene vloge tako zelo naraščajo...

Število čekovnih računov je naraslo le za 29 na 26.312. Promet se je znižal od 6'8 na 6'1 milijarde din. — Čekovne vloge so se zmanjšale od 1.466 na 1.433 milijonov din.

*

Po zadnjem izkazu je zlata podloga Grške banke narasla na 3.348,8 milijona drahem, dočim se je obtok bankovcev znižal od 6.032,3 na 5.988,9 milijona drahem.

Banka za mednarodna plačila v Baslu je prejela od Reichsbanke sporočilo, da bo še nadalje sodelovala pri baselski banki.

Zlato se je po devalvaciji goldinarja začelo zopet vračati v Nizozemsko. Povprečno pride vsak teden v Nizozemsko banko po 20 milijonov goldinarjev zlata ter je od začetka devalvacije pa do sedaj narasel zlati zaklad banke že za 400 milijonov goldinarjev.

Malo pojasnila „Trgovačkemu Vjesniku"

Nikakor nam ne gre za to, da bi polemizirali s »Trgovačkim Vjesnikom«, s katerim bi hoteli v interesu splošne solidarnosti jugoslovanskega trgovstva živeti v najboljših odnošajih. Dejansko smo tudi v takšnih odnošajih vedno bili, kar dokazujejo številni ponatiski iz »Trg. vjesnika« v našem listu in številni ponatiski iz našega lista v »Trg. vjesniku«. Če je kljub temu prišlo do polemike, je ta nastala le po krivdi »Trg. vjesnika«, ki je tudi kot prvi napadel naš list.

»Trg. vjesnik« naravno ne ve, kako smo morali Slovenci nastopiti v obrambo slovenščine. Podobnih skrbi niso imeli v Zagrebu niti pred vojno niti po vojni. »Trg. vjesnik« pa je tudi lahko prepričan, da niti nam ni ta boj prijeten in da bi se mu raje izognili, kakor pa bi ga vodili, če bi to količkaj bilo mogoče. Toda žal ni šlo in zato smo morali nastopiti. Ali je bilo res treba, da je baš »Trg. vjesnik« nastopil v tem boju proti nam? In na kakšen način? Naj si vendar še enkrat prečita svoj lastni članek, če je že pozabil, kaj je zapisal!

Iz razlogov, proti katerim smo brez moči, pa nismo mogli odgovoriti čisto tako, kakor bi želeli. In to je bil razlog, da smo reagirali tudi na druga izvajanja »Trgovačkega vjesnika« in zlasti na izvajanja glede »Bafe«. Ne bomo tu navajali na široko historiat vsega boja proti »Bafi«, prav tako tudi ne razloge, zakaj so tudi trgovci nastopili proti »Bafi«, ker je vse to že dovolj znano.

Pač pa si moramo dovoliti nekaj ugotovitev: Če pri katerem industrijskem velepodjetju, potem je pri Bafi sistem industrijskih prodajalnic naravnost **neločljivo združen s podjetjem samim.** Dejansko tudi ni podjetja v Jugoslaviji, ki bi imelo toliko prodajalen, kakor jih ima Bafa.

Če zato kdo reče: mi nismo proti proizvodnji tvornice »Bafa«, temveč smo le proti filialnemu sistemu industrijskih podjetij, potem je to najmanj naivnost, kajti to dvoje se ne more ločiti, ker je eno zvezano z drugim.

Tudi »Trg. vjesnik« pa se najbrže zaveda, kako mora na poprečnega bralca vplivati, kadar se z vso ostrostjo napada oni »nelegalni« akcijski odbor, ki se je zlasti eksponiral v boju proti »Bafi« in istočasno vsaj ugodno omenja »Bafa«. Povprečen bralec bo sodil le po celoti članka in čudili bi se, da se »Trg. vjesnik« tega ne bi zavedal.

Jugoslovansko trgovstvo je nastopilo na svojih kongresih proti Bafi in te resnice ni mogoče utajiti. Najmanj, kar bi bilo pričakovati od vsakega lista, ki zagovarja skupne interese jugoslovanskega trgovstva je, da v nobenem oziru ne slabi tega nastopa. Saj je cela vrsta drugih vprašanj, ki zadevajo trgovstvo mnogo bolj živo, ko pa delovanje »nelegalnega« akcijskega odbora, ki ni nikdar nastopil proti trgovcem.

Zadovoljujemo se s temi pripombami in pojasnili, ker nočemo polemike s »Trg. vjesnikom«, temveč bi želeli, da bi mogli z njim v vseh vprašanjih lepo solidarno korakati, kakor bi to tudi bilo v interesu solidarnosti jugoslovanskega trgovstva. Le od »Trg. vjesnika« je odvisno, če bomo mogli ta svoj cilj tudi doseči, da nameč ne bomo prisiljeni zopet reagirati na njegova izvajanja.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere. suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

Naša zunanja trgovina v letu 1936

V letu smo izvozili skupno 2 milijona 868.221 ton blaga v vrednosti 4.376,152.873 din, to je po količini za 458.662 ton manj ko v letu 1935., toda po vrednosti za 345,7 milijona din več ko v lanskem letu.

Iz naslednje tabele je razvidno, kako so bile posamezne države soudeležene v našem izvozu:

	Izvozili v milijonih din	Uvozili v milijonih din
Nemčija	1.039,0	1.087,6
Avstrija	640,3	419,9
Češkoslovaška	539,8	625,8
Anglija	431,7	346,9
Grčija	246,3	82,0
Belgija	226,8	100,7
U. S. A.	214,0	260,0
Madjarska	164,5	145,5
Italija	137,1	101,6
Švica	98,0	102,8
Francija	86,2	101,3
Braila (tranzit)	64,9	—
Nizozemska	64,7	68,0
Poljska	61,0	52,6
Egipt	50,0	54,5
Romunija	39,3	76,8
Španija	33,1	11,9
Argentina	26,4	60,4
Alžir	24,1	2,6
Albanija	21,2	2,0
Malta	18,0	0,004
Tunis	15,4	0,3
Palestina	14,2	8,8
Švedska	14,2	19,0
Maroko (franc.)	13,5	6,1
Južna Afrika	10,4	2,6
Brit. Indija	10,4	76,8
Turčija	8,7	4,5
Brazilija	7,9	65,1
Danska	7,2	3,4
Iran	6,3	0,3
Bolgarska	4,2	7,9
Sirija	4,1	0,9
Kanarski otoki	3,9	0,009
Urugvaj	3,7	14,0
Eritreja	3,3	0,1
Norveška	2,8	7,1
Ciper	1,9	0,15
Finska	1,8	1,0
Franc. zap. Afrika	1,3	0,3
Nova Zelandija	0,002	25,3
Japonska	0,3	21,2
Nizozemska Indija	0,8	14,7
Malajska (brit.)	0,16	14,6

Za več ko pol milijona din blaga smo izvozili še v: Franc. vzh. Afriko, Aden, brit. Sudan, Hedžas, Latiško, Kitajsko, Kenijo, Kolumbijo in Indo-Kino. Za več ko sto tisoč din smo izvozili še v 17 drugih držav, niti za tisoč din pa nismo izvozili blaga v 3 države, in sicer nizozemsko Gvijano, Rusijo in Siam.

Uvozili pa smo blaga v večji vrednosti še iz: Kolumbije (za 9,5 milijona), Avstralije (7,3), Belg. Konga (6,8), Madagaskarja (6,1), Rusije (5,3), Cejlona (5,0), Zlate obale (4,3), Nigerije (4,1), Peruja (3,6), Mehike (2,8), Filipinov (2,6), Portugalske (2,6), Kitajske (2,3), Venezuele (2,0), Paragvaja (1,9) in Estonije 1 milijon din. Iz vseh drugih držav smo uvozili po manj kot 1 milijon din.

*

Ta statistika nam jasno kaže, v katere države bi mogli povečati naš izvoz že na podlagi našega uvoza iz dotičnih držav. Toda čez noč se to ne more doseči, temveč je treba v ta namen mnogo intenzivnega dela. Ali pa kdo to delo opravlja?

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 10. februarja objavlja: Uredbo o konvenciji o trgovini in plovitvi med Jugoslavijo in Turčijo — Uredbo z zakonsko močjo o avtorskopravnem posredništvu — Pravilnik o natančnejših določbah za avtorskopravno posredništvo — Pravilnik o zaseb. loterijah, tombolah in ostalih igrah na srečo — Razglas o odobritvi proračuna Zbornice za TOI za poslovno leto 1937. — Objavo o postavitvi novega člana ban. sveta za logaški okraj — Razne razglase in objave sodišč in uradov.

Poštne tiskovine

Poštni minister je izdal odlok, da morajo biti tiskane poštne tiskovine, ki pridejo v roke občinstva, v Sloveniji v slovenščini, v Zagrebu in Splitu v latinici, drugod pa v cirilici. Tiskovine, ki se uporabljajo v poštnem notranjem prometu morajo biti tiskane v cirilici in latinici, one, ki se pošiljajo v tujino, tudi v francoščini.

Upamo, da se bo ta odlok tudi izvajal.

Nabava šolskih potrebščin za narodne šole

Na osnovi čl. 12. uredbe o vzdrževanju narodnih šol z dne 9. septembra 1936, O. N. br. 55.847/36 je predpisan pravilnik za izvrševanje te uredbe. Pravilnik je bil objavljen v »Prosvetnem glasniku« zvezek št. 10, oktober 1936, in se glasi:

Člen 22.

»Banske uprave mogu i same vršiti nabavku onih potreba za narodne škole, koje se ne mogu nabaviti u manjim mestima i selima (učila, knjige, obrasci i. dr.), neposredno u svom delokrugu, i nabavljene stvari slati pojedinim narodnim školama. Isto tako mogu banske uprave vršiti nabavku pojedinih potreba za sve škole u banovini, koje se izdržavaju iz banovinskog budžeta.«

Po dosedanji praksi so nabavljale šole svoje potrebščine po lastni izbiri pri trgovcih v večjih centrih, kakor Ljubljani, Celju, Mariboru, Ptuju itd., kjer obstajajo že desetletja knjigarne in trgovine s papirjem in pisarniškimi potrebščinami. Po besedilu zgoraj navedenega člena pa je dana možnost ali celo že obstoji namen, da bodo banske uprave vse te potrebščine dobavljale in pošiljale direktno šolam, dočim bi vsem dosedanjim dobaviteljem ostalo samo še plačevanje davkov in drugih dajatev. **Proti taki nakani moramo odločno protestirati,** da se hoče davkoplačevalcem odvzeti še ta košček kruha, ki so ga dosedaj imeli. Že pred leti so se šošam vsilili monopolni zvezki, ki so mnogo dražji in slabejši kot pa zvezki privatnih izdaj.

Upamo, da se bo banski svet, ki bo zasedal ob priliki proračuna za leto 1937./38., zavzel za upravičene zahteve davkoplačevalcev in preprečil, da bi izgubile trgovine še ta itak dovolj skromni zaslužek.

Zunanja trgovina

Gojitev bombaža se je v Srbiji zelo povečala ter je bila lani prvič prekoračena milijonska meja. Sedaj nameravajo začeti z gojitvijo bombaža tudi v Dalmaciji.

Finančni minister je izdal odlok, po katerem je dovoljen izvozni promet po morju le pod pogojem »fob natovorjeno na ladji«, da torej plača prevoznino kupec. V klirinške države je dovoljen izvoz le franko jugoslovanska meja.

Italijanska vlada je s 1. februarjem znižala uvozno carino na pšenico od 35 na 18 lir za metrski stot. Znižanje je posledica pomanjkanja pšenice v Italiji.

Zastopniki madjarskih producentov vina se v Parizu pogajajo, da bi francoska vlada dovolila večji uvoz madjarskih vin v Francijo. Skupno naj bi Francija prevzela 60.000 hl boljših madjarskih vin.

Belgijska vlada je ukinila do konca marca vsak uvoz črnega premoga.

Švica je znatno povečala svoj izvoz. Izvoz v U. S. A. se je povečal za 45% na 70 milijonov šv. frankov, izvoz v Anglijo za 35% na 100 in v skandinavske države za 25% na 35·6 milijona šv. frankov.

Kartel koksa, v katerem so včlanjene Nemčija, Poljska, Anglija in Belgija, je sklenil, da poviša ceno koksa za 1 angl. šiling pri toni.

Po novem nemškem zakonu o delniških družbah se bodo v Nemčiji smele ustanavljati delniške družbe le, če imajo najmanj pol milijona mark delniškega kapitala.

Dohodki čsl. železnic so se leta 1936. v primeri z letom 1935. povečali v blagovnem prometu za 7·2%, v potniškem pa za 4·9%.

† Inž. Milan Šuklje

Ob zaključku lista smo prejeli žalostno vest, da je umrl inž. Milan Šuklje, gen. tajnik Zveze industrijcev v Ljubljani.

Velikih zaslug pokojnika za razvoj slovenskega gospodarstva in zlasti še slovenske industrije ter njegovega uspešnega dela za napredek slovenske kulture se bomo obširneje spomnili v prihodnji številki.

Slava spominu inž. Milana Šukljeta!

Vendarle gre!

Slovenski letaki za vpis blagajniških zapisov fin. ministrstva

Te dni so bili beograjskemu »Jugoslovanskemu Kurirju« priloženi letaki, ki vabijo k podpisovanju blagajniških zapisov finančnega ministrstva.

Slovenski naročniki beograjske revije so bili prijetno presenečeni, ker so bili letaki **spisani v slovenščini.** Zmagalo je torej vendar staro in edino pravilno poslovno pravilo, da se obračaš k tistemu, od katerega nekaj prosiš, v njegovem jeziku. Dosedaj žal tega pravila v Beogradu niso hoteli poznati in vsi protesti iz Slovenije so bili zaman. Niti to ni pomagalo, da je tudi po ustavi zajamčena slovenščini enakopravnost. Nekateri niso in niso hoteli priznati enakih pravic slovenščini.

Nič nemogočega se torej ni zahtevalo, če se je zahtevalo, da se dostavljajo slovenskim strankam samo slovenske tiskovine. Samo pomanjkanje dobre volje je bilo, če se to ni zgodilo. Pomanjkanja dobre volje pa zlasti v državnih uradih ne sme biti!

Zato upamo, da bomo brez neprestanega drezanja prišli do tega, da se bodo pravice slovenščine stalno spoštovale tudi na vseh uradnih tiskovinah!

Dobave - licitacije

Strojni oddelek direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 12. februarja ponudbe za dobavo železne in navadne rebraste pločevine in do 13. februarja za dobavo žičnikov, raznih matic, vijakov, bakrene pločevine, železa, jeklene žice, medeninastih cevi in vijakov ter fosfor bakra.

Direkcija državnega rudnika v Kaknju sprejema do 18. februarja ponudbe za dobavo lutenventilatorjev za električni pogon.

Dravska radionica v Ljubljani, Kobaridska 43, sprejema do 18. februarja ponudbe za dobavo gradbenega lesa; do **19. februarja** za dobavo jesenovih desk in do **22. februarja** za dobavo raznega usnja ter raznih čopičev.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 23. februarja ponudbe za dobavo plavljenega železa in do 3. marca za **prodajo** raznih delov poljske pralnice bivše a. o. mornarice (stroji, cevi itd.).

Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 27. februarja ponudbe za dobavo električne svetilke za signalizacijo.

LICITACIJE

Dne 17. februarja bo v intendanturi štaba Dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertna licitacija za dobavo 3000 parov planinskih smučarskih čevljev.

Pri direkciji šum v Zagrebu bo dne 19. februarja ofertna licitacija za dobavo jeklenih tračnic in spojnic.

Dne 20. februarja bo pri Direkciji drž. rudarskih podjetij v Sarajevu ofertna licitacija za napravo železo-betonskega temelja pri novi električni centrali v Zenici; **dne 25. februarja** za napravo nove prometne zgradbe pri drž. rudniku v Zenici; **dne 2. marca** za nabavo 870 m kabla za rudnik v Zenici in **dne 15. marca** za dobavo frezalnega stroja za železarno v Varešu.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni izdelki:

126 — Harlingerode (Nemčija): jelov žagan les,

127 — Le Caire: ponuja se zastopnik za pohištvo ter furnirje,

128 — Marseille: les za ladjedelnice.

Deželni pridelki:

129 — Lausanne: lanene oljnate pogače in živinska pšenična moka,

130 — Le Caire: ponuja se zastopnik za živila,

131 — Porto (Portugalska): laneno predivo ter predivo konoplje,

132 — Casablanca (Maroko): sladka paprika in konzervirane gobe,

133 — Marseille: ponuja se zastopnik za konzerve iz povrtnine,

134 — Calbe a/Saale: fini otrobi in živinska krma.

Proizvodi sadjarstva:

135 — Marseille: sadne konzerve (zastopnik),

136 — Praga: mandeljni, sortirani, nezlomljeni in brez prahu.

Proizvodi živinoreje, perutninarstva in ribarstva:

137 — Dunaj: ščetine,

138 — Casablanca: kuhana gnjat,

139 — Marseille: ponuja se zastopnik za ribje in mesne konzerve,

140 — Dunaj: jajca.

Proizvodi rudarstva:

141 — Le Caire: marmor.

Industrijski izdelki:

142 — New York: porcelan, keramično blago (lonci, posoda) in stekleno blago,

143 — Tilburg (Nizozemska): ponuja se zastopnik za volno, bombaž, predivo, bombažno in volneno, tekstilne barve in tkalski pribor,

144 — Marseille: vrvi iz konoplje,

145 — Carigrad: pivovarniški kvas,

146 — Marseille: ponuja se zastopnik za cinkaste glavice za steklenice,

147 — Le Caire: neka tvrdka išče zastopstvo naših tvornic za žeblje, ustrojenih kož od divjih koz ter drugih predelanih kož za obutev ter raznih drugih izvoznih predmetov.

Razno:

148 — Tanger: neka tvrdka išče zastopstvo naših izvoznikov raznih predmetov za Španijo in Španski Maroko,

149 — Le Caire: ponuja se zastopnik za razne izvozne predmete.

Opombe:

Št. 1. — Pariz: neka tvrdka išče sposobnega zastopnika v Jugoslaviji za prodajo francoskih likerjev, vin in francoskega žganja.

*

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd, Ratnički dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način embalaže z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cif pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih tvrdk Zavod ne jamči.

Proizvodnja zlata v Jugoslaviji

V l. 1936. je bilo proizvedeno zlata v Jugoslaviji za ravno 300 kg več ko v l. 1935., v primeri z l. 1934. pa se je povečala proizvodnja za 1.570 kg. Vsa proizvodnja zlata je dala lani 2.744 kg zlata, od česar odpade na borske rudnike 2.080 kg.

Doma in po svetu

Skupščina je po zaključnem govoru univ. prof. dr. Škerlja sprejela v načelu načrt trgovinskega zakona s 150 proti 39 glasovom. Sedaj se prične podrobna debata o načrtu.

V narodni skupščini se nadaljuje podrobna razprava o načrtu trgovinskega zakona. Posl. Mohorič je predlagal celo vrsto izpreminjevalnih predlogov, ki so bili izdelani večinoma na podlagi sklepov in razprav na konferencah gospodarskih zbornic. Vendar pa je bil le del teh predlogov tudi sprejet.

Na predlog finančnega ministra so bili imenovani novi člani posvetovalnega odbora pri finančnem ministrstvu. Od Slovencev je imenovan zborniční svetnik **Anton Krejči.**

Predsednik francoskega parlamenta Herriot je, vprašan od tujih novinarjev, kaj misli o **bolgarsko-jugoslovanskem paktu prijateljstva,** med drugim dejal, da pozna Jugoslavijo od Ljubljane pa do grške meje. Jugoslovani so dokazali, da imajo trden nacionalni značaj, da so trezni in energični ter hrabri. Priznati pa tudi mora, da ceni lastnosti Bolgarov. Če se ta dva naroda zbližata, potem morem biti le vesel, ker se je uresničila njihova davna želja. Bolgarsko-jugoslovansko zbližanje bo služilo miru na Balkanu, a tudi miru v Evropi.

Poslanski klub JRZ je ponovno izvolil za svojega predsednika ministra Dragišo Cvetkovića.

7700 prošenj in pritožb je pred skupščinskim odborom za »molbe i žalbe«. Jasen dokaz, da je sedanji postopek za prošnje in pritožbe nemogoč.

Za novega britanskega pomorskega atašeja za Grčijo, Jugoslavijo in Turčijo je imenovan kapetan bojnega broda Paker, ki bo imel svoj stalni sedež v Atenah.

Granitni stebri za novi zagrebški železniški most so postavljeni in štrle sedaj proti nebu ter čakajo, da dobe še železno mostno konstrukcijo, ki jo naj nosijo. Ta konstrukcija bi se morala nabaviti že iz prve milijarde za javna dela, toda med tem je bila že vsa vsota porabljena. Sedaj se sploh ne ve, če je bila nova konstrukcija sploh kje naročena. Tako minejo meseci in meseci, granitni stebri pa štrle proti nebu in čakajo.

V Karlovcu so se v preteklem letu zelo razmnožile venerične bolezni.

Od tihotapstva saharina in umetnih sladil ima država okoli 50 milijonov din škode. Ali se še ne bo znižala državna trošarina na sladkor?

Ptuj šteje po priključitvi okoliških krajev 7332 prebivalcev. S priključitvijo je njegovo prebivalstvo naraslo za 662 rodbin in 2904 duše.

Lidija Šišmanova, znana bolgarska pisateljica ter soproga bivšega bolgarskega ministra Šišmanova, je umrla v Sofiji.

Bolgarske bivše stranke si prizadevajo, da bi pri bližnjih občinskih volitvah, ker same ne morejo nastopiti, dosegle čim večjo abstinenco volilcev, oz. da bi ti oddali le prazne glasovnice, da bi se na ta način dosegla demonstracija proti vladi.

Pri občinskih volitvah na Bolgarskem je bila dijakom odvzeta volilna pravica.

Kako prazne so madjarske pritožbe proti mirovni pogodbi, je lepo dokazal čsl. pravosodni minister dr. **Dérer,** ko je na shodu v Vratislavi omenil tudi naslednja dejstva: Po ljudskem štetju leta 1805. je bilo na Madjarskem 31% vseh občin madjarskih, **50% slovanskih,** 17% nemških in 9% romunskih. Znani madjarski bojevnik za svobodo Madjarske **Kossuth** je napovedal kot naravne meje Madjarske skoro natančno sedanje meje Madjarske. Vsa »krivica«, ki se godi Madjarom, je v tem, da so preje mogli madjarizirati nemadjarske narode, sedaj pa jih ne morejo.

Nemški tisk nadaljuje s svojo kampanjo proti Češkoslovaški in sedaj mu je začel sekundirati še italijanski tisk. Vse kaže, da so si nemški narodni socialisti izbrali po teoriji najmanjšega odpora Češkoslovaško za prvi cilj, ki naj uresniči njih imperialistične težnje. Verjetno pa je tudi, da ima vsa kampanja ta cilj, da moti pogajanja, ki so se začela med čsl. vlado in nemško narodno manjšino na Češkoslovaškem, da se doseže med obema popoln sporazum.

Zaradi silnega nazadovanja rojstev v Grčiji je izdala grška vlada odlok, po katerem bodo vsi, ki se do svojega 25 leta niso oženili, plačevali silno visoke davke. Iz dohodkov tega davka se bodo podpirale družine z velikim številom otrok. Uradniki, ki se do svojega 25 leta ne poroče, bodo iz državne službe odpuščeni.

Grof Romanones je izročil gen. Francu 30 milijonov peset, ki so jih darovali španski aristokrati za boj proti madridski vladi. Skupina drugih španskih aristokratov pa je v isti namen nabrala 23 milijonov peset.

Sovjetska Rusija ne bo pretrgala prometnih zvez z Japonsko, kakor so poročali nekateri listi.

Finski zunanji minister Holsti je dospel v Moskvo.

Britanska tajna policija je izsledila tajno komunistično organizacijo, ki je organizirala razna sabotažna dejanja v angleških vojnih ladjedelnicah.

Veliki panarabski kongres se začne te dni v Meki. Kongres bo odločil o bodočem stališču Arabcev glede dogodkov v Palestini.

Iz brzovlaka Berlin—Budimpešta so brez sledu izginili dva japonska generalštabna oficirja in nemški oficir, ki se je vozil z njima. Kakor poroča agentura Stefani, se sumi, da so sovjetski agenti odpeljali vse tri.

Angleška vlada namerava naročiti večje število aeroplanov v Ameriki, ker angleške tvornice ne morejo dovolj hitro izdelati vseh naročil.

Zračne sile evropskih držav ceni angleški letalski strokovnjak major Turner takole: Francija 1500 prvovrstnih bojnih letal, Rusija 2500, Nemčija 1200, Italija 2000 in Anglija 1500. Od vseh držav je Italija še najbolj pripravljena za zračno vojno.

Tržna poročila

TRŽNE CENE V CELJU
dne 1. februarja 1937

Govedina: 1 kg volovskega mesa od 7 do 12, kravjega od 7 do 8, vampov in pljuč po 6, jeter 8 do 10, ledvic 12, loja 6 din.

Teletina: 1 kg telečjega mesa 8 do 12, jeter 10 do 12, pljuč 10 din.

Svinjina: 1 kg prašičjega mesa 12 do 16, pljuč 7, jeter 10, glave 8, parklcev 7, slanine 14 do 16, soljene slanine 17, slanine na debelo 14 do 15, sala 15, suhe slanine 18 do 20, masti 18, šunke 17, prekajenega mesa 14 do 16, prekajenih parkljev 8, prekajene glave 10 do 12, jezika 16 do 18 din.

Drobnica: 1 kg koštrunovine 8 do 10 din.

Klobase: 1 kg krakovskih 20, debrecinskih 18, hrenovk 20, safalad 18, posebnih 20, tlačenk 16, polsuhih kranjskih 24, suhih 30, 1 kranjska klobasa 4 do 5, 1 kg braunšviških 10, salami 45 do 60 din.

Perutnina: piščanec večji 15 do 18, kokoš in petelin 18 do 25, raca 25, gos 45, puran 60 do 70, domači zajec 6 do 15 din.

Ribe: 1 kg krapa 14 din.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 1·75 do 2, kisle smetane 12, 1 kg surovega masla 22, čajnega masla 26 do 28, masla 20 do 22, bohinjskega sira 24 do 28, trapistovskega 16 do 20, polementalskega 25, sirčka 6, eno jajce 0·75 do 0·80 din.

Sadje: 1 kg jabolk 5 do 6, orehov 7, luščenih 24, suhih češpelj 6 do 9, suhih hrušk 8, limona 0·75 din.

Kruh: 1 kg belega kruha 4·50, polbelega 4, črnega 3·50, mala žemlja 0·50, bela štruca v teži 44 dkg 2, 88 dkg 4, polbela v teži 50 dkg 2, 100 dkg 4, črna v teži 57 dkg 2, 114 dkg 4 din.

Špecerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 78, Santos 54, Rio 50, pražene kave 60 do 98, čaja 90 do 130, kristal belega sladkorja 14, sladkorja v kockah 15·50, sladkorja v prahu 16, medu 18 do 20, kavne primesi 17, riža 5·50 do 12, 1 liter namiznega olja 13, olivnega 16 do 30, bučnega 15, vinskega kisa 4, navadnega 3, petroleja 7, špirita denat. 11, 1 kg morske soli 2·75, kamene soli 3, popra 38 do 40, paprike 24, sladke 28, testenin 7 do 11, mila 9 do 12·50, karbida 8·50, sveč 13, kvasa 32 do 36, marmelade 10 do 28, sode za pranje 2·25 din.

Mlevski izdelki: 1 kg moke št. 00 3·25 do 3·50, št. 0 3·25 do 3·50, št. 2 3 do 3·25, št. 4 2·80 do 3, št. 5 2·60 do 2·90, št. 6 2·50 do 2·80, ržene enotne moke 3, pšeničnega zdroba 3·75, koruznega zdroba 3, pšeničnih otrobov 1·50, koruzne moke 2, ajdove moke 3·75, kaše 3, ješprenja 3·50, ovsenega riža 7 din.

Žito: q pšenice 195, rži 175, ječmena 165, ovsa 150, prosa 165, koruze 120 do 140, ajde 140, fižola 200 do 400, graha 1200, leče 1000 dinarjev.

Krma: q sladkega sena 50, polsladkega 45, kislega 40, slame 30, prešana stane 5 din več.

Zelenjava in gobe: 1 kg glavnate solate 10, endivje 8, krožnik motovilca 2, 1 kg radiča 12 do 16, zgodnjega ital. zelja 4, kislega zelja 3 do 4, ohrovta 4, karfijola 6 do 7, kolerabe 4, krožnik špinače 2, 1 kg špinače 10, čebule 2·50, česna 9, poznega krompirja 1, kisle repe 3 din.

Konkurzi - poravnave

Razglašen je **konkurz** o premoženju **Rojnika** Konrada in Jelke, trgovcev v Ločah pri Poljčanah. Konkurzni komisar Levstek, upravnik mase odvetnik dr. Macarol. Prvi zbor upnikov pri sodišču v Konjicah dne 13. februarja ob 9. Oglasitveni rok do 10. marca, ugotovitveni narok dne 20. marca ob 9.

Poravnalno postopanje trgovca Ivana **Dularja** v Ljubljani-Viču je končano.

Potrjuje se poravnava, ki jo je sklenil trgovec **France König** s svojimi upniki, katerim plača 40% v 10 mesečnih zaporednih enakih obrokih, katerih prvi zapade dne 15. aprila 1937.

Radio Ljubljana

Četrtek, 11. februarja: 12.00: Virtuozi igrajo (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, program, obvestila — 13.15: Operne fantazije (plošče) — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Schubertova ura (radijski orkester) — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Kolarič) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Zabavni kotiček: Pogovor s pustom (p. H. Sachsa) — 20.00: Koncert Adamičevih narodnih in umetnih pesmi — poje pevski zbor »Cankar« — 20.45: Albert Roussel: Tretja simfonija v g-molu (plošče) — 21.15: Pevski koncert ge. Josipine Sivčeve — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Petek, dne 12. februarja: 11.00: Šolska ura: Borba za morsko globino — potapljači, dialog, vodi Miroslav Zor — 12.00: Slovenska pesem in glasba (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Radijski orkester — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Vzgoja otroka (gdč. Lebarjeva) — 18.20: Francoski operni spevi (plošče) — 18.40: Francoščina (dr. St. Leben) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Prenos koncerta Adamičevih orkestralnih skladb iz Filharmonije. Izvaja: Veliki simfonični orkester. Dirigent: Drago Mario Šijanec — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.30: Angleške plošče.

LIPSKI SPOMLADNI SEJEM 1937

(Leipziger Frühjahrsmesse 1937)

Začetek 28. februarja

60% popusta na vozovnicah na nemških železnicah, znaten popust v drugih državah

Vsa pojasnila dajeta častna zastopnika:
Ing. G. TUNNIES, Ljubljana, Tyrševa 33, tel. 27-62
JOSIP BEZJAK, Maribor, Gosposka 25, tel. 20-97
in **ZVANIČNI BIRO LAJPCIŠKOG SAJMA, Beograd,** Knez Mihajlova 33/I, tel. 24311

Izdajatelj »Konzorcij Trgovskega lista«, njegov predstavnik dr. Ivan Pless, urednik Aleksander Železnikar, tiska tiskarna »Merkur«, d. d., njen predstavnik Otmar Mihalek, vsi v Ljubljani.